ИЮЛЬ
9
Воскресенье
1939 он
№ 155 (2795)
Сэн 10 мүнгэ

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Socialiis Buriaad-Mongoloi Biydzeed

Buriaad-Mongoloi Verxoovno oveedei xojordugaar Seessi olbol 1939 onoi respyyblikiin-ee niutagai biydzeediiji batal-a. Verxoovno Soveedei depy-aduud xadaa 1939 onoi res-yblikaanska niutagai biydzeed ixal, BMASSR.ei finaansnuu-ai narkoom nyx. Gyysevei oklaadiiji ton anxaraltaigaar onosood, biydzeediiji narin lagtaar zybşen xelsehen baina.

Manai exe oron—SSSR-ei iydzeed bolbol kommunizmda ata damzan şilzen orolgiin po-osaa soo, aguujixe ilaltanuu-iiji tuilalgada, azalşan maassiin zabaidaliinь ulam xyxiyy sen-jelig bolgolgodo, socialiis kylь-yyriin halbaran xygzelgede oriuulagdana. Soveed biydzeed xadaa oronoigoo 170 garan millioon azalşadai intereesiiji xamagaalna.

Manai respyyblikiin niutagai biydzeed bolbol zilhee zilde xelbereltegyigeer urgaza baina. Tereentei xamta promiişlennostь, xydөө azaxii, aradai gegeerel, aradai elyyriiji saxilga, azalşadai zaziitoçno azabaidal g. m. bolbol gaixamşagtaigaar xygzөө. Ede byxii xadaa Leeninske-Staalinska nacionaalьna poliitikiin torzestvoogoi rezylьtaad myn.

1923-24 onuudta gy, ali BMASSR-ei baiguulagdaza baihan yjede, respyblikaanska niutagai biydzeed xadaa 2310 miangan tyxerigeer toologdozo baihan jym. Mynөө—1939 ondo (xojordugaar Seessiin batalhanai johoor) 120735,8 miangan tyxerig xyrter urgaba. 16 zilei torşo soo (1923-24 onuudhaa 1939 on xyrter) 50 gara daxin urgaa. Aguujixe urgalta! Ene bolbol xyn byxeniiji bajarluulna. Iime gaixamşag urgaltiin argabaidal xadaa gansal manai socialiis orondo bii.

Kapitaliis, ilangajaa faşiis oronuudai biydzeedenь, aradai azabaidalainь xemzeeji ton jixeer bagadxana. Azalşadiiji lesxelen xoohondo, xynde xyer azabaidalda xyrgene. Tere xadaa seregei xysөөr busad gyrenyydte dobtolon oroxiin ba tedenei territoori, bajaligiinь buliaan abxiin tula, imperialiis dainiiji yysxexiin xeregte zoriuulagdana. Azalşadai şuha xyxegşed—kapitaliistnuudai intereesiiji xamagaalna.

Manai oronoi xysen tyges socialiis biydzeed bolbol gyreneigөө bajaligiijinь byri yrgedxene, oronoigoo oboroonijiji ulam bexidxene. Socializmiin ilahan manai gaixamşag haixan exe oronoi 1939 onoinь gyrenei biydzeed xadaa Staalinska Gurbadugaar Tabanzil soo bejelyylegdexe aixabtar jixenyyd xydelmerinyydei dyyrgeltiijinь xangana. Tereşelen, BMASSR-ei niutagai biydzeed bolbol respyyblikiingee aradai azaxiin ba socialьna kylьtyyrne baiguulaltanuudai urgaltiijinь xangana.

10 zilei torşo soo gy, ali Staalinska 2 tabanzilei zilnyyd soo manai respyyblikiin promiişlennostiin kapitaalovlozeeninь 436 millioon tyx. baihan baina. Xojordugaar Tabanzil soo respyyblikiin promiişlennostiin kapitaalovlozeeninь, negedegeer Tabanzileixihee 20 daxin ba BMASSR-ei baiguulagdaza baihan yjiinxihee 280 daxin urgahan baina. Gaixamşag urgalta! Ene xadaa manai respyyblikiin promiişlennostiiinь ton tyrgenөөr xygzehiinь eli todoor xaruulna. Mynөө, 1939 on soo, promiişlennostiin kapitaalovlozeeninь xemgyi jixeer urgaxanь.

Socialiis xydөө azaxii bolbol ton jixenyyd ilaltanuudiiji tuilaa. Kolxoozuudai yrgen pooliinuud deere, xydөө azaxiin eldeb sloozno, maşiinanuud, traaktornuud, kombainanuud xydelmerilne. Zil byri 8 milliaard pyyd tariaa xuriaaxa gehen nyx. Staalinai loozongiiji dyyrgexiin tylөө temesel ton xursaar jabuulagdaza baina.

Manai respyyblike xadaa socialьna-kylьtyyrne baiguulaltiin talaar aixabtar tomonuud amzaltanuudiiji tuilahan baina. Udxaaraa socialiis, foormooroo nacionaalьna kylьtyyre busalama tyrgenөөr xygzene. Caarska praviitelьstvo bolbol 1913 ondo, aradai „gegeerelei“ xeregselde gargaşalxadaa, nege xynde 70 mynge gargaşaldag baigaa hen.

Buriaad-Mongol respyyblike xadaa yşөө 1937 ondo, xyn byxende 75 tyx. gargaşaldag baigaa. Mynөө, byri olon tyxerig gargaşalna. Biydzeedei johoor, ene zil soo sociaalьna-kylьtyyrne baiguulaltanuudta 77974,0 miangan tyxerig gargaşalagdaxanь. Xeden şine hurguulinuud, bolьniicanuud ba ba busad olon kylьtyyrne yçrezdeeninyyd baiguulagdaxa baina. Huragşad ba hurgagşadai toonь xemgyi jixeer urgaxanь.

Manai respyyblikiin biydzeedei too byxeniinь, aixabtar jixenyyd xydelmerinyydei dyyrgeltiijinь xangaxa ba tereegeer nebterenxei baina. Biydzeedei zil byriin urgalta ba manai respyyblikiin tuilahan gaixamşag amzaltanuud bolbol Leeninsk—Staalinska CK-gei, Soveed praviitelьstviin ba Aguujixe Staalinai anxaral ba tuhalamziijinь gerşelen xaruulna.

BMASSR-ei 1939 onoinь niutagai biydzeed batalagdaba. Tere xadaa bejelyylegdeze baina. Ene biydzeediiji sym dyyrgexiin tula, exin tyryyn, manai finaansova oorganuud ba tedenei xydelmerilegşed bolbol ynen sexeer, xysen tyges iniciatiivtaigaar xydelmerilxe ujalgatai. Zarim finaansova oorganuud-finaansanuudai narkomaadai ba aimaguudai finaansova tahaguudai xydelmeridenь ton serьjoozno dutuu dundanuud bii baina.

Iimehee, manai xydelmeride baihan dutuu dundanuudiiji darii usadxaxanь şuxala. Manai oronoi finaansova xyse şadal ba finaansova discipliiniiji bexidxexiin tylөө xatuu şangaar temesexe johotoibdi. Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaaniiji yrgen dalaisataigaar delgeryylxe, tyryyşyylei xydelmeriin meetod ba oopediiji busadta damzuulan ygexe g. m. xemzeejabuulganuudiiji abza, biydzeedei dyyrgeltiiji xangalga—gyrenei şuxaliin şuxala xereg myn.

Byri jixe amzaltanuudiiji tuilaxiin tylөө

Soveed hurgagşadta ugaajixe xariuusalgatai ba xyndetei xydelmeri daalgagdanxai. Jyyb gexede, bide bagşanar bolbol urgaza jabaa olo millioon xyygediiji kommunizmiin dyyxeer xymyyzyylze, saaşadaa kommunizm baiguulxa ynen sexe xynyydiiji beledxedeg bainabdi.

Bi bolbol 40 zilei torşo soo bagşiin xydelmeride xydelmerileze bainab. Ede 40 zilei xugasaa soo minii jabadalda yzegdөөgyi gaixamşag jixe zol zargal gansal 1939 ondo bolhon baina.

Xyygediiji xymyyzyylxe ba hurgaxa xeregte, onso ilgarhan amzaltanuudiiji tuilaza şadahanaim tylөө, soveed praviitelьstvo bolbol namaiji praviitelьstviin deede nagraada—Leeninei oordenoor şagnahan ba araduudai aguujixe bagşa nyxer Staalintai uulzaxa zol xubi toxiooldohon baina.

Mynөө, bi Kabaanskiin raioonoi Şeerginske selьsoveedei xysed bişe dunda hurguulida direektoreer xydelmeriledeg ba myn ene hurguulida orod xeliiji zaadag bainab. Iiin hurguulijaa tyryy hurguulinuudai zergede oruulxiin tula, nileedgyi jixe xydelmeri jabuulhan baigaab.

Huragşadai dunda poliitiko-xymyyzyylgiin xydelmeri hainaar tabihan ba socialiis sorevnovaani yrgenөөr delgeryylze, ynder deede yspevaajemostь tuilaxiin tylөө bolьşeviig johoor temeseheneigee rezylьtaadta, hain amzaltanuudiiji tuilaza şadaab.

Mynөө minii zaadag klaassai huragşad xadaa bygede udaadaxi klaassundtaa orohon ba byxii çeetvertьnyydei prograammanuudiiji dyyrgehen baina.

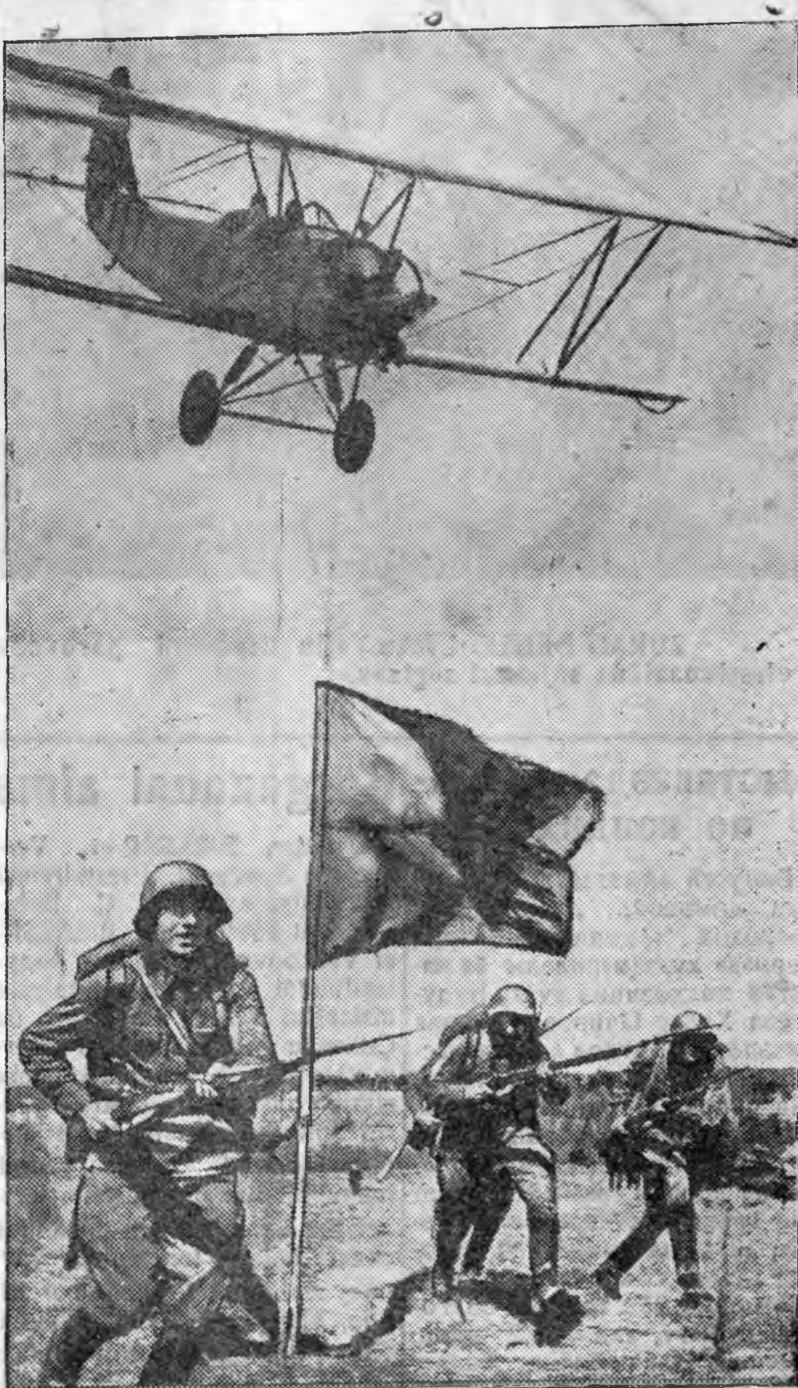
Gadna, gyrenei şuxala xereg —yzeg bişeg medexegyiji likvidaacalxa xeregte aktiivnaar xandaza, өөriing өө ba huragşadaigaa xysөөr graamotna bişe xynyydiiji hurgadag ba tedeniiji jixe nahatanai hurguulida 100 proceent xanduulhan bainabdi.

Myn, zaluu ba şanarai ba likvidaatornuudai xydelmeridenь praktiiçeska tuhalamza yzyyldeg bainam.

Bi xadaa ede tuilagdahan amzaltanuudaaraa hanaagaa amarangyi, azalai ba kylьtyyrne froont deere byri jixe amzaltanuudiiji tuilaxiin tula, byxii xysөөrөө oldoxob.

Antoneenko A. A.

—Şeerginske hurguuliin direektor, ordenonoosec.



Ijyyniin 6-da, MVO-goi N-ske çaastiiin laageriiin neegdelgede zoriuulagdahan, jixe praazdnig bolbo.

ZURAG DEERE: „Xasaan nuurai raioondoxi baildaan“ gehen inscenircovkiin yje. Bojeecyyd aviaaciiin demzelge doro dobtolgodo jabana.

(TASS-iin fotoxrooniko)·

Japoonsko provokaatornuud sedьxelee xanaagyi

Mongol Aradai Respyyblikiin mongoolьsko-soveed seregei ştaabai medeesehenei johoor, ene zilei ijyyliin 2-hoo japoono-manzuuriin pexootiin, koonniciin ba artilleeriin jixeşeg xysenyyd ba zuu şaxuu taanknuud bolbol Byjer-Nuurhaa zyy uragşaa, Nomon-Kan-Byrd-Oboo raioondo suglarhan baina. Bombardiiroovoçno ba istrebiitelьne aviaaciin demzelgeer, Mongol Aradai Respyyblikiin xiliiji şineer ebden, ijyyliin 3-da yyr saixa yjeer japoono-manzuurnuud Nomon-Kan-Byrd-Oboo rajoonhoo ba Janьxyy nuurhaa xoişoxonoo dobtolgodo orozo, Xalxiin Gol myrenhөө zyylzee baihan mongoolьsko-soveed seregiiji atakovaalhan ba ene myrenhөө baruulzaa oroxiiji hedehen baina. Dobtololgodo pexootiin poolkoor, 3 ba 4 taankova poolkoor ba 6 xyrter Bargyytiin kavaleriiiske poolkoor demzegdehen Kamacybaariin 23-daxi byxii pexootno diviizi xabaadahan baina.

Nomon-Kan-Byrd-Oboo raioondoxi japoono-manzuurska seregei byxii ataakiiji mongoolьsko-soveed sereg gederge soxizo ba tedeende jixe geegdeliiji uşaruulaa. Ene raioonhoo baruun xoişoo japoonsko pexoota xadaa 60-haa dooşo bişe taanknuudai demzelgeer, mongoolьsko-soveed seregei kavaleriiiska çaastiiiji tyrihen ba Xalxiin Gol myrenei baruun erjede tamaran garaza, bagaşagxan placdaarmiiji ezelehen baina. Soveedske mongol seregei ba aviaaciin erid kontrataakiin rezylьtaadta, Xalxiin Gol myrenei baruun erjede tamaran garahan, japoonoi sereg xadaa, ijyyliin 5-nai hyni tedende ton jixe geegdelteigeer Xalxiin Gol myrenhөө zyylzee xajagdahan baina. Ene ydernyydte soveedske-mongol artilleerieer japoonoi 50 taanknuud buudagdaa, 8 oryydinyyd buta soxigdoo. 800 şaxuu japoono-manzuurnuud alagdaa. Mongoolьsko-soveed seregei geegdel—100 xyn aluulhan, 200 xyn şarxatahan, soxigdohon taanknuud ba bronemaşiinanuud—25.

Gexetei xamta, ijyyliin 2-5 xyrter aviaaciin tomo xyseteigeer, xojor talahaa agaarai baildaan boloo. Byxii ene zebsegte tulaldaanuudta, baildaanai pooli xadaa xezeeşji soveedske-mongol aviaacaar ezelegdengi baigaa. Japoonsko aviaaca bolbol baildaanai yje soo ijyyliin 2-5 xyrter, 45 samoliooduudaa butasoxiuulhan baina. Mongoolьsko-soveed aviaaca xadaa—9 samoliooduudiiji geegee.

Soveedske-Mongol seregei ştaabai medeeselei johoor, kvantuunska aarmiiin xeblelei biyroogoi naçaalьnig Xavaxaar bolbol japoonsko aviaaciin xuurmag amzalta tuxai xudal ba hairxuu medeesel gargahanai tylөө өөriingөө poosthoo gargagdaza ba polkoovnik Vatoogoor helgegdehen baina.

TASS.

PIOONEERSKE LAAGERTA

Jaruuna. Egetiin s monoi Kaarl-Maarksai neremzete kolxooz bolbol hurguuliiingaa xyygediiji kylьtyyrneer ba sengelig xyxiyyneer amaruulxiin tula, Ulaagta geze gazarta pioneerske laagerь organizovaalhan baina.

Laageriinь, xyygedei amarxada ton zoxistoi oi modotoi, seseg nabşa ba dobo xuurai gazarta organizovaalagdaa.

Myn xyygedeigee laageriiji hainaar oboruudovalhan ba byxii xeregselnyydeerenь xysed xangahan baina gebel, ene zilde 5 gernyydiiji tabihan ba hain stoloovotoi bolgoo.

Gadna, biblioteeka, radioo, şatar, daam, patifoon biliiaard ba fotoapparaad g.m. zyilnyyd bygede bii. Ende baihan xyyged xadaa şine duunuudta huradag ba eldeb naadanuudaar naadaza jixe sengelig xyxiyyneer amaraad, şine xyse şadal nemeze erximeer huraxabdi gelsedeg bainad.

TANGAANOVA KAATI.

YILEDBERIIINGӨӨ PLAANIIJI YLYYLEN DYYRGENE

Burmnogopromsojuuzai zarim promarteelьnyyd xadaa Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaanida orolsozo abhan ujalganuudaa dostoinoor dyyrgeze baina.

Ene socialiis sorevnovaanida tyryy huuri ezelhen, Priigrodno raioonoi „Pobeeda“ promarteelь (tyryylegşenь Makeejev) bolbol xojordoxi kvaartalai yiledberiiingee plaaniiji 111,8 proc. dyyrgebe.

Burmnogopromsojuuzai sisteemiin, Xiaagtadaxi Kyibeşevei neremzete promarteelь (tyryylegşenь Groomov) bolbol baha xojordoxi kvaartalaigaa yiledberiiin ptaaniiji erxim hain şanartaigaar, 120 proc. dyyrgee.

Ene xadaa Staalinska Gurbadugaar Tabanzilei neremzete socialiis sorevnovaaniiin erxim hain pokazaatelьtaigaar ba dostoinoor jabuulagdaza baihiijinь xaruulna.

C. DAM.

Bakuuda Uhan-Seregei Floodoi yder

Kaspiiiska Seregei flootiili, ijyyliin 5. Kaspiiiska seregei flootiiliiin byxii bojevoi koraablьnuudta ijyyliin 24-de xyndete vaaxtiiji abaza jabaxiin erxiiji olxiin tylөө sorevnovaani delgeree.

Azerbaidzaanai BKP(b)-ein Centraalьna Komiteed bolbol Uhan-Seregei floodoi yderiiji Bakuuda ba respyyblikiin raioonuudaar yngergexiin ba tereende beledxelei tuxai togtoomzo abhan baina. Proomeslenuudta, zavooduudta, goorodoi yçrezdeeninyydte ijyyliin 15-19 xyrter azalşadai xamtiin suglaan yngergegdexe baina. Kaspiiiska seregei flotiiliiin şeefei xydelmeriiji bexizyylelgiin zorilgodo zoriuulagdahan Bakuugai komsomooloi gorodskoi suglaan bolxo.

Kylьtyyre ba amaraltiin paarkanuudta, zunai klyybyydte, komandiirnuud ba poliitxydelmerişed xadaa seregei koraablьnuuda baiguulalta tuxai, soveed floodoi seregei koraablьnuudta slyyzbiin gurim ba bolzor tuxai konsulьtaacanuudiiji yngergexe baina.

Kaspiiska flotiiliiin tancoornuud, duuşad, dzaazuud, stryynne orkeestr, duunuudai ba pliaaskiin krasnaflootsko ansaambli bolbol ton jixe debzelteigeer praazdnigtaa beledxeze baina.

Praazdnigai ydernyydte flotiiliin illiyminiirovanna koraablьnuud bolbol dotoroi bakiinska reedede zagsaza, huralsalaa xaruulxa baina, arbaad miangan bakiincenyyd xadaa Primoorsko bylьvaarhaa ede zriliişçiiji xaraza baixa.

XILIIN SAANAHAA TELEGRAAMMANUUD

Venьçzoyde ba Fyçzoyde japoonsko blokaada

Loondon, ijyyliin 5. (TASS). Japooncuud bolbol Çzeciaanai proviinciin Venьçzoy ba Fyczіaaniin proviinciin Fyçzoy poortnuudiiji blokiirovalba. „Deeli telegraaf end moornig poostiin“ medeesehenei johoor, xari gyrenei xynyydte, poorthoo garza oşoxo hyylşiin arga ijyyliin 5 boltor ygtene, ijyyliin 6-nai hyylde vojeenne operaacanuud bolxonь geze sonosxohon baina. Minczіaan ba Syczіaan myrenyydeer baihan xaaltanuud xaalgaatai baixa.

Tianьcziinьdexi tyimer

Çynciin, ijyyliin 5. (TASS). Tianьcziiniin gurbadaxi speciaalьna raioondo, japoonsko vojeenne sklaadta şine, ugaa jixe tyimer bolhon tuxai Gonkoonghoo medeesene.

Goorodto bederelgenyyd ba aarestnuud yrgelzelne.

Germaanska xeblelei antiangliiiska vestypleeni

Beerlin, ijyyliin 5, (TASS). Mynөөder Germaanska gazeedyyd bolbol Aangli ba gyrenei deejatelьnyydte esergyy ygenyydeer dyyrgegdehen baina. Eneenei uşaranь jyyb gexede, Danciigdaxi polozeeni tuxai Çemberleenei medyylge bolno. Gazeedyyd bolbol Danciigiiji ezelelgede Germaaniin beledxelnyydei faaktii boliuulxiiji oroldono ba Danciigda xereg xadaa abiaagyi geze tabixiiji hededeg baina.

„Danciiger forpoosten“ geze danciigska faşiistnuudai oorgan bolbol Danciigdaxi plozeeniiin segneltede „poolьsko istooçniguudiiji xereglene“ geze gemneed, Çemberleeniiji esergyy vestypaalba.

Danciigska faşiistnuudai vojeenne xemzeejabuulganuudai xemzee tuxai byxii gadaada xeblelei negen hanalta batalalgiiji boliuulxiiji hedeze, „Danciigeer forpoosten“ bolbol „Danciigiiji zebseglexenь şuxala bişe baina.. jyyndeb gexede, serьjoozno jyymenei boloo haa, germaanska garnizoonuud bolbol egeel dyte baina“ geze ynege bederelgiiji xehen baina.

Danciigdaxi polozeeni

Loondon, ijyyliin 5. (TASS). „Mançeester gordijeenei“ korrespondeent bolbol ijyyliin 3-nai hyni Danciigda, 12 gryzovligyyd buu zebsegteigeer jirebe geze medeesene. Danciigda huuza baihan poolьsko 2 mianganbyle bolbol kvartiirnuud ba ger nyydhee gargagdaxa gehen duradxaliiji oiriin sagta abxanь, terenei vladeelьcenyydenь xadaa neemcenyyd bolno. Poolьsko 5 mianga şaxuu byle ail bolbol yni udaan sagai torşo soo Germaano—poolьsko xiliin Pryysske talada huudag baihan jym, mynөө edener bolbol Zyyn Pryysside nyyne ba neemcenyydeer helgegdexe baina.

Reiterei medeesehenei johoor Danciigta jireze jabahan buu zebsegte olon tooto traansportnuud bolbol Kenigsbeerghee garba.

Cindaaodaxi antiangliiinska demonstraaca

Loondon, ijyyliin 5. (TASS). Reiterei medeesehenei johoor, ijyyliin 4-de Şanьdyyn proviinciin Cindaaoda japooncuud bolbol antiangliiiska demonstraaciiji yngergehen baina. „Demonstraantnuud“ bolbol angliiiska koonsulьstviin zdaanida sugluulagdahan baigaa, byxii goorodoor antiangliiiska listoovkanuud taraagdaba.

Tianьcziinьde japooncuudaar gargagdahan „Enbao“ gazeed bolbol angliiiska konceessiiin japoonsko blokaada şangadxaxiiji, japoonsko vojeenne koraablьnuudta, ergi deere tyxerlөөn syytke soo paruliirovalxiiji ba angliiiska syydnenyydei jabaxadanь nariaar xaraza baixiiji zaxiragdahan baina.



ZURAG DEERE: Ulaan-Ydiin depoogoi parovooznigundal otçoodno-hungaltiin professionaalьna sojuuzai suglaan.

(Mixailovoi foto).

Выставкэдэ достойно кандидат

Бичурэй аймагай, Ара-Хэрээтын сомоной, „Коминтерн“ колхозой хониной-товарна фермэдэ хvдэлмэрилэдэг 54 наһатай колхозница нvхэр Будуреева Халзу Очировна хадаа Вухэсоюзна хvдөө ажхын выставкэдэ кандидадаар баталагдаһан байна. Нvхэр Будуреева хадаа, 1932 онһоо хойшо тус фермэдэ хvдэлмэрилэжэ байна.

Энэ долоон жэлэй торшо соо һайнаар хvдэлмэрилөө гэбэл, 1934-ондо миил 280 тологой хонидтой байһан аад, 1938 ондо 952 тологой болгоһон гэхэ гv, али 345,2 проц. олошоруулһан байна. Гадна, 1938 оной нюурта 755 тологой ехэ хонидые харууһалаха плантай аад, 780 тологой ехэ хонидые харууһалаха, планаа 104,6 проц. дvvргээ. Мvн, 1938 оной нюурта 260 тологой хуригадые тvрvvлэхэ плантай аад, 362 тологой хуригадые vсхэбэрилэн абажа планаа 140 проц. дvvргээ. Гадна, гvрэндэ 6,49 центнер нооһо тушааха плантай аад, 8,45 центнер нооһо тушаажа, планаа 130,4 процент дvvргээ.

Нvхэр Будуреева Халзу хадаа иимэ һайнаар ба vнэн сэхээр хvдэлмэрилэһэнэйгөө тvлөө, колхозойгоо зvгһөө жэлһээ жэлдэ малаар ба мvнгөөр шагнагдадаг байна. Будуреева болбол 1938 он соо 421 ажалта vдэрнvvдые олоһон байна. Имэһээ, нvхэр Будуреева гэгшэ выставкэдэ достойно кандидат мvн.

Сан. Цырет.

Bargazanai aimagta—Ulaan Tug

Urzader, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe nyxer G. C. Belьgaajevai kabineedte, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei depytaaduudai xabaadalgataigaar malazalai talaar Irkyytske ba Çitiinske ooblastьnuudtai sorevnovaaniiin respyblikaanska ziyriiin zasedaani bolbo. Ziyriii bolbol malazalai tuxai materiaalnuudiiji xaraza yzeed, respyyblikiin aimaguudta, tereneі ton xangaltagyi baihiijinь şuxala bolgon temdeglebe. Myneө, malnuudiiji oroondo oruulgiin kampaani ba malnuudai tylnyydiiji abalga ton hulaar jabuulagdana, tedeende xorolto jixe baina gebe. Zişeelxede, ijyyliin 1-de Jaruuniin aimagta tylnyydiiji abalgiin plaan tugalnuudai talaar 10,7%, xuriga-eşegedei talaar 8,8%, proşoonkonuudai talaar 14,7 proc., unagadai talaar 6,6 proc. xoroltodo orohon baina. Gadna, M-Şiberei aimagta malazalanь myn le xangaltagyi baidalda baina. Aimagainь kolxoozuudai malnuudainь tylnyyd jixe muugaar xaruulagdana, tedeniiji tezeelge buruugaar organizovaalagdahan ba zoxid hain bairanuudaar xangaagyi baihan baina. Eneeneinь rezylьtaadta, socialiis malazalaigaa too tolgoin jixeer urgahiiji xaraada abaagyi ba tereende hain ysloovi tabiaagyi baihan deereheenь, malnuudai tylnyyd eldeb ybeşenyydeer ybedene, xoroltodo orono. Xiaagtiin aimagai, Myreөşiin selьsoveedei, Kiirovei neremzete kolxooz bolbol yngeregşe ybelzelgede malnuudaa tezeeleer ba dulaan seber bairaar xangaagyi baina. Tereeneinь eseste tomo ba zaluu malnuudanь eldeb ybeşenyydeer ybedehen jym. Xedii iime baibaşji haanь, endexi vetpyynkt eneende jixe amagalanaar, xariuusalgagyigeөr xandadag baigaa. Ene xadaa şuxala medikaamintnuudaar xodo dutamag baidag. Zişeelxede, ene vetpyynktiin vetvraaçai aimceentr oşozo şuxala medikaamintnyydiiji asartar, Kiirovei neremzete kolxoozdo 10 zaluu malnuud yxeşehen baina. Gansaxan le, Bargazanai aimagta tylnyydiiji byten byrineөr xaruuhalza, malnuudiiji oroondo oruulga hainaar jabuulagdana. Bargazanai aimag xadaa malazalaigaa baidaliiji yngeregşe zilnyydelxihee nelieedgyi haizaruulaa.

Ede byxiiheө xaraa abaza, respyyblikaanska ziyriii bolbol BMASSR-ei Verxoovno Soveedei Preziidiymei damzuulgiin Ulaan Tugiiji Bargazanai aimagta (BKP(b)-ein aikoomoinь sekretaarь, BMASSR-ei Verxoovno Soveedei depytaad nyxer Soosov, aimgyisedkoomoinь tyryylegşe nyx. Çernilx) bariuulxa geze togtoobo.

Эхэ орондоо, агууехэ Сталиндаа преданностиин митинг

Июлиин 6-най наратай сэлмэг vглөөгvvр... Улан-Удэ городой бvхы ажалшадань урдынхиһаа vлэмжэ согтой солбоноор, энеэдэтэй наадатайгаар иишэ-тиишээ гvйлдэнэд. Празднично һайханаар хубсалаһан зугаатай залуу басагад, хvбvvд, хvхюутэй хvгшэд vбэгэд, баяртай энеэдтэй багашууд—барандаа ехээр хvхинэд.

Дуутай шуутай дорюун хvнvvдые хэдэн арбаадаараиь һуулгаһан грузовой машинанууд тvргөөр гvйлгэлдэнэд. Кирпичнэ заводай тэндэхи добо дээрэ гараад харааһаа, машинанууд таһалдуугvйгөөр саашаашье (Дээдэ-Берёзовка тээшэ) ошоно, наашаашье ерэнэ. Велосипедистнvvд стройгоороо гvйлгэлдэнэд.

Тиин, vглөөнэй 11 часта, правительственна Байшангай тээ наанань, кумыслечебницын хажуудань, Улан-Удэ городой бvхы ажалшад vхи хvбvv, vбэгэн залуугvй — бvгэдээрээ суглараа.

Vглөөнэй 12 часта, правительственна Байшангай дэргэдэ, БМАССР-эй байгуулагдаһанһаа хойшо 16 жэл болһонойнь юбилейдэ зорюулагдаһан митинг — зол жаргалта ажабайдалтай Бурят-Монгол арадай, Ехэ орондоо, Агууехэ Сталиндаа преданностиин митинг болоо.

Митинг дээрэ выступалһан тvлөөлэгшэд — Бурят-Молгол республикын хvдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенцын ба Хvдэлмэришэн-Таряашанай хvсэн тvгэс Улаан Аармиин тvлөөлэгшэд хадаа эрхэ сvлөөтэй, зол жаргалтай ба хvхюv баяртай ажабайдалайгаа тулөө халуун баярые эгээл тvрvvшээр, Ленин—Сталинай большевистскэ партида, бvхы дэлэхэйн пролетариадай вождь, Бурят-Монгол ажалшадай хани агууехэ Сталинда хvргэнэ.

—Манай инаг хани, багша, вождь БМАССР-эй Верховно Соведэй тvрvvшиин депутат агууехэ Сталин мандаг! Хvсэн тvгэс коммунистическэ парти ба тэрэнэй Сталинска Центральна Комитет мандаг! Хvдэлмэришэн Таряашанай Улаан Аарми ба Уһан-Сэрэгэй Флот мандаг! СССР-эй арадуудай эбтэ һайн хани барисаань мандаг!... Ур-ра!...—гэһэн абяанууд хэдэн удаагуур, дахин дахин шангадан сууряатана.

Һvvлээрэнь, республикын физкультурнигуудай ба осоавиахимовцуудай парад боложо, парадыень БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тvрvvлэгшэ нvхэр Бельгаев абаба.

Парадай һvvлээр, Улан-Үдэ городой художественно коллективvvдэй выступлени, городой ба аймагуудай тvлөөлэгшэнэр—бvхэнvvдэй барилдаан болбо. Барилдаандань, Зэдын аймагай — тvлөөлэгшэ нvхэр Жагбаев—нэгэдэхи һуури ба ПВЗ-эйн тvлөөлэгшэ нvхэр Баинов—хоёрдохи һуури эзэлэбэ.

Суглараһан бvхы хvнvvд хадаа Заозерна—Баруун хилэнvvд маршрудаар велопробегтэ хабаадагшад ерэхэнь гэжэ соносхоходонь, баяртайгаар алигаа ташан хvлеэнэд... 19 час 15 минутада, Хасан нуурай дэргэдэхи байлдаануудта хабаадаһан, дээрэдурсагдагша велопробегтэ хабаадагшадай ерэхэдэнь стадион дээрэ тэдэнэрые хvлеэжэ байһан хvнvvд хvхюv баяртайгаар угтаба.

Белопробегтэ хабаадагшадые, партиин Бурят-Монгольско Обкомой ба Горкомой зvгһөө, Обкомой секретарь нvхэр Вирюков, Вурят-Монголой комсомольцуудай ба бvхы залуушуудай зvгһөө нvхэр Тертычный амаршалаба.

Велопробегтэ хабаадагшадай зvгһөө, велопробегэй командор нvхэр Тимохин харюу vгэ хэлэхэ зуураа, „ВМАССР-эй байгулагдаһанһаань хойшо 16 жэл болһоной юбилейтэй дашарамдуулан, Хэсан нуурай дэргэдэхи байлдаануудта хабаадагшадай нэрэһээнь эрхэ сvлөөтэ бурят-монгол арадые амаршаланаб“—гэбэ.

Видэнэр болбол Приморско ба Хабаровска хизаарнуудай, Читинска областиин ба Бурят-Монгольско республикын бvхы ажалшадайнь зvгһөө, зол жаргалтай байдалайнь тvлөө баярые нvхэр Сталинда абаашажа ябанабди... Манай эхэ ороной зvvн хилэнvvд хадаа ойроо хуртэшэгvй бvхэ гэжэ найдуулнабди,—гэхэдэнь нэрьемэ аплодисментнvvд болно.

Һайнаар һуралсана

Бичур. Ара-Хэрээтын сомоной „Коминтерн“ колхоздо vзэг бэшэг мэдэхэгvй 20 хvнvvд байһан аад, бvгэдөөрөө ехэ наһатанай һургуулида хандуулагдаһан байгаа.

Эдэ 20 хvндэ хоёр ликвидаторнууд ном заадаг. Мvнөө занятинь ехэ һайнаар ябана. Ликвидаторнууд нvхэд Бадмаев Г. ба Санжеева гэгшэд эдэ 20 хvнvvдые парти ба правительствын тогтооһон болзор соо грамотна болгожо шадахабди гэжэ уялгануудые абаһан байна.

Мvн, vзэг бэшэг мэдэхэгvйшvvд өөһэд хоорондоо социалистическэ соревновани хэжэ, ерхимээр һуража байнад.

Замьянов.

ХVVГЭДЭЙ ХУ[ДО]ЖЕСТВЕНН[О] ОЛИМПИАДА

Июниин 30-һаа июлиин [...] хvртэр хvvгэдэй художествен[...] но самодеятельностиие ре[с]публиканска харалга хада Дээдэ Верёзовкын зунай теат[р] соо vнгэрэһэн байна. Хара[л]гада ВМАССР-эй бvхы райо[н]нууд шахуу хабаадаа (ганс[а]хан лэ Тvнкэнэй ба Закаамина районууд хабаадаагvй).

Эдэ vдэрнvvдтэ vлэмжэ ш[...] дабаритай бэрхэ 400 хvvг[...] болбол өөһэдынгөө художес[т]венно мастерствое демонс[т]рировалаһан байна. Олимпи[а]дада хабаадагшад—имагта [...] һургуулиинхид ба хvvгэд[...] байшанаар хvмvvжvvлэгдэгш[...] мvн.

Олимпиадада vдэр бvхэн[...] 300-400 хvн хvртэр зрител[...] нvvд байгаа. Театрай сце[н] дээрэ хvvгэдvvд хадаа 230-һ[...] дээшэ художественно номе[р]нуудые харуулаа. Эндэ акр[о]ботическа ба массово-пласт[и]ческа номернvvд, хоровой [...] сольно дуунууд ба бусад х[а]руулагдаа.

Хvvгэдэй художествен[...] олимпиадада тvрvv һуу[ри] Хяагтын аймаг эзэлээ. Жюр[и] болбол тэрээндэ ВЛКСМ-э[й] Обкомой дамжуулгын Улаа[н] Тугые ологоһон байна. Оли[м]пиадада табигдаһан коллек[...]тивуудай дундаһаа тvрvv һу[у]ри эзэлһэн, Улан-Удын пио[...]нернvvдэй байшан болбо[л] ВЛКСМ-эй Обкомой дамжуу[л]гын Улаан Тугые абаба. Рай[о]нуудай дундаһаа хоёрдо[хи] һуурие Варгажанай аймаг[...] коллективуудһаа — Загарай[н] аймагай Н. К. Крупскын н[э]рэмжэтэ, хvvгэдэй байшан эз[э]лэһэн байна. Эдэ коллекти[...]вvvдтэ 2 мянган тvхэриг пр[е]ми олгогдоо. Зарим номер[...]нуудые һайнаар дvvргэһэн[...] тvлөө 48 преми олгогдоһо[н] байна.

Хvvгэдэй художественно са[...]модеятельностиин коллекти[...]вуудай хvтэлбэрилэгшэдһө[ө] (Кабанскын аймагай пионер[...] вожата) нvх. Суздальницк[...] тэмдэглэгдэжэ, тэрээндэ На[...] компроссоор благодарност[ь] соносхогдоһон ба Москва эк[с]курсээр ошохо путевка vгт[...]һэн байна. Тэрэщэлэн, нv[х.] Ветлужский (Улан-Удын пио[...]нернvvдэй байшанай дире[к]тор) ба нvх. Шемиот Г. И. (Загарайн хvvгэдэй байшана[й] директор) гэгшэдтэ благодар[...]ность соносхогдоһон байна.

Xitadai jediinstvo—ilagdaşagyi xysen

„Myneө, naaciin sydьbaanь şiidxegdeze baina. Syleөleigiin dain xadaa ylemze şuxala faazadaa oroo. Xorin xojor hara soo yrgelzelhen, syleөleigiin dain bolbol Xitadai esesei ilaltiiji beledxee. Gebeşji, bidener bolbol hanaagaa amarxa ba heremzejee ygei bolgoxo johogyibdi. Bidener bolbol protiivnigte esergyy temeseldee өөhediingөө xysenyydiiji xojor daxin şangadxaxa johotoibdi. Myneөder bidener bolbol өөhediingөө zoriigonuudiiji dyyrgexe ba manai exe oronoi neriijinь gutaaxagyibdi geze aluulhan xynyydtee kliaatvaa ygenebdi“.

Ede ygenyydiiji nacionaalьna praviitelьstviin tolgoi Çan Kai-Şii bolbol ene onoi main 1-de raadioogoor xelee hen.

Xitad arad ba terenei xytelberilegşed bolbol zerlig şunaxai daisanaa—japoonsko imperialiizmiiji eseslen ilaxa baihandaa xatuugaar etigene. Ene etigel naidabariiiji xitadai ilagdaşagyi xysenei zaloog—sag yrgelze byxezeze baigaa antijapoonsko nacionaalьna froont bii bolgono.

1934 ondo Manzuurta japooncuudai dobtolon oromsooronь, Xitadai kommuniis paarti xadaa japoonsko agreessornyydte esergyy nacionaalьna—xamagaalalgiin dainai loozungiiji debzyylee hen. Hyyleerenь, kompaarti xadaa antijapoonsko nacionaalьna jediine froont baiguulxiiji uriaalza aradtaa xandahan baina; ene xandalga xadaa xitadta istoriiçeska udxaşanartai boloo.

Xitadai kommuniis paarti bolbol xyse şadalaa gamnangyigөөr, antijapoonsko nacionaalьna jediine froont baiguulgii tuilaxiiji ermelzedeg belei. Tere xadaa zoxixo duradxalnuudtaigaar praviitelьstvenne paarti bolxo gomindaanda xeden daxin xandaa hen. Gansal 1937 ondo, japoonsko aarmi xadaa xitadai gol raioonuudta dobtolon orohonoinь hyylde, antijapoonsko nacionaalьna jediine froont bolbol loozung baihanaa bodotooroo bejelyylegdee. 1937 onoi sentiaabriiin 23-da xitad xebiel bolbol kompaarti ba gomindaanai xoorondo tuhalalsan xariisaxa barisaa baiguulxa tuxai, kompaartiiin Centraalьna Komiteedei medeeseliiji toliloo hen. Ygleөderenь, xitad gazeedyyd bolbol kompaartiiin medeeseliiji demzehen, praviitelьstviin ba gomindaanai tolgoi Çan Kai-Şiin inteerviiji toliihon baina.

Xitad aradai antijapoonsko nacionaalьna froontiin xygzeltenь, syleөleigiin daintai tahalaşagyi xolbootoi baina.

Myneө yjede, xitad aradta esergyy japoonsko imperialiistnuudai dain xadaa xojordoxi faazadaa oroo. Japoono-xitadai dainai tyryyşiin yje xadaa ezemdegşedei aarmiiin dobtolgo ba xitadai seregyydei suxariitaar xarakterizovaalagdadag baigaa. Dainai tyryyşiin yjede vojeenne jabuulganuudai iime baihan uşaranь xadaa jixe dainda Xitadai beledxelgyi baihaar taiibariiagdana.

Xitad oruu olon raioonuudtanь symeren orozo, өөhediingөө xysenyydiiji ton jixe froont deere elsyylbeşji, japoonsko ezemdegşed bolbol muxardalgada oroo. Zygөөr, japoonsko aarmi xadaa dobtolgiin operaacanuudiiji bejelyylze yşөө şadaxaarşji haa, tyryyşiingee xemzeegeer jabuulza şadaxagyi. Uşaranь xitadai aarmiiin xysenyyd urgana. Myneө yjiin xitad aarmi bolbol өөriingөө xygzeltiin talaar nileed uragşaa jabahan ba narizan haizaraza yrgelzelheөr baina. Ene aarmi xadaa protiivnigai dobtolgiiji butasoxixoor xysetei boloo, dailaldagşa talanuudai xysenyydenь adali bolzo baina.

Dainai xojordoxi etaapiin udxaşanaranь xadaa xitadai arad ba aarmi bolbol huladaza baigaa daisanai dobtolgodo şiidxexii koontrataakiiji bejelyylgede beledxel jabuulna. Zygөөr, ynl udaan bolhon dain xadaa өөriingөө hyylşiin, gurbadaxi etaapta oroxiinь tula yşөө jixenyyd xysenyydiiji xitad aradhaa erixe baina. Dainai tygesxelgiin, gurbadaxi etaap xadaa xitad aarmiiin jyrenxii koontrdobtolgoor ba Xitadhaa ezemdegşediiji ylden namnalgaar temdeglegdexe baihanь damzaggyi.

Myneө yjede, xitad arad bolbol өөriingөө zebsegte xysenyydiiji xygzөөne, şine teexnikeer bajazuulna. Japoonsko okkypaantnuudai tiil soo, partizaanska dainai tyimer şatan delgerene; too tomşogyi olon partizaanska otriaaduud bolbol japoonsko aarmiiin xysiiji barana ba japooncuudaar ezelegdehen raioonuudiiji ţedenei ekspioatiirovalgada haad xyrgene. Xitadai gynzegii tiil soonь, syleөlgiin dainai ekonomiiçeska baaza tyrgөөr urgana: xeden zuugaad şine promiişlenne predprijaatinuud baiguulagdana, şosseine ba tymer zamuud tabigdana, oronoi baragdaşagyi elbeg jesteestvenne bajaliguudiiji xereglelge exilene.

Xitad arad bolbol dainai hyylşiin, tygesxelei staadida orolgiiji iigeze bejelyylne. Ede xyseielgenyydei amzaltanь, antijapoonsko nacionaalьna jediine froontiin saaşadaxi xygzelte ba byxezelgөөr xangagdaxa baina.

Antijapoonsko nacionaalьna froontiin yndehe huurinь kommuniis paarti ba gomindaanai sotryydniçestvo myn. Xitadai kompaartiiin Centraalьna Komiteedei hyyleinь yrgen pleenymei togtoomzo soo xelegdexenь: „Myneө yjede xitad aradai urda baigaa zailuulaşagyi zoriigonuudiiji amzaltataigaar dyyrgexiin ba antijapoonsko dainiiji amzaltataigaar tygesxexiin tula xitadai xojor gol paartinuudai—gomindaan ba kompaartiiin sotrydniçestvo şuxala; Gomindaan ba kompaartiiin sotryydniçestvo xadaa antijapoonsko nacionaalьna jediine froontiin fyndaamentanь ba syleөlelgiin dainda ba oronoi rekonstryykcede ilaltiinь garaanti myn. Iimehee xojor paartinuudai sotryydniçestvodo, ede xojor paartinuudai çleengyydhee gadna, myn xitadai byxii aradzon ba xitad aradai byxii dryzьjaanar upexөөrөө le ermelzene. Dainai yjede xojor paartinuudai sotryydniçestvo bolbol dainai hyyldexi yjedeşji ede paartinuudai sotryydniçestvodo yndehe huurinь myn“.

Xitadai kompaartiiin Centraalьna Komiteedei yrgen pleenym bolbol kompaarti ba gomindaanai sotryydniçestviin organizacioonno erxim foormonь xadaa gomindaanda ba „Syn Jat-seeniin aradai gurban priincipyydei, zaluuşuudai Sojuuzda“ kommuniistnuudai orolgo myn bolno geze temdeglebe. Tereentei xamta pleenym bolbol xojor paartinuudai sotryydniçestviiji byxezyylxiin tula ede paartinuudai negedemel komiteedyydiiji baiguulxii rekomendovaalhan baina.

Exe oronoo xamagaalxiin tula kommuniistnuud ba gomindaanovcuudai sotryydniçestvo bolbol Xitadai aradzonoi dunda ugaa jixe debzeltiiji yysxebe. Oron dotor xaa-xaagyi antijapoonsko maassova oobşçestvonuud, profsojuuzuud, exenernyydei ba zaluuşuudai organizaacanuud, oboroonlin otriaaduud bii boino. Xeden veegyydte geegdengi ba butarxai baihan arad bolbol aktiivna temeselde ba zoxioon baiguulgiin xydelmeride zagsana.

Ene aguujixe xydeleөnde, xitaduudtai xamta oronoi byxii nacionaalьna yseөnxid: mongolnuud, mysylьmaanuud, tygedyyd; miao, jaao, faanь ba busad pleemenyyd xabaadalsana. Hajaxan butarxai baihan araduud bolbol nege xeletei exe oronoigoo daisanda esergyy temeselei xeletei boloo. Xitadta nacionaalьna ximarai daanuudiiji өөhediingөө tuhada xereglexe gehen, japoonsko imperialiistnuudai hedelgen[...] bytөөgyl. Sincziaaniin araduu[d]dai gurbadaxi sjeezd bolbo[l] Çan Kai-Şii ba xitadai aradt[a] xandahan baina. Ene xandalga soo, Sincziaaniin byxii araduu[d] xadaa nacionaalьna—syleөlelgiin dainda solidaarna baihan[ь] xelegdene. Baruun-Xoito Xitadai mysylьmaanska araduu[d] xadaa Çan-Kai Şii ba xitad arad[...]ta myn tiime le xandalgiiji sjeezd deeree batalaa.

Dainai exilxehee urid busad oronuudta emigriirovalhan xeden millioon xitaduud xadaa xitad aradai temeselde aktiivnaar xabaadalsana. Tedener bolbol samoliooduudiiji ba busad zebsegzelnyydiiji xitad aarmida abxiinь tula ton jixe myngө sugluulna. Xeden zuu ba miangaad xitad patriooduud bolbol esege oronoigoo dainda xabaadalsaxiiji busaza jirene.

Xitadai Kompaartiiin xytelberilegşe nyxer Mao-Cze-dyyne gaixamşag ygenyydenь bejelyylegdeze baina:

„Xitad naaca heren zagsaa[...] Byxii xitaduud bolbol өөriingөө bejee daanxai baixiin tyl[өө] nacionaalьna-xamagaalgiin dai[...]nai bojeecyydei zergenyydte gartaa buu bariaad zagsaxaa[r] belen. Xitad aradai esesei ilaltiin, xitad naaciin syleөlelgiin dyle tujaan badarana“.

N. FEOODOROV.

Харюусалгата редакторай орологшо Г. ДАШИЦЫРЕНОВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Теле фоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел — 7-55, Промотдел — 5-07.

БМАССР-эй НКМП-эй типографи. Уполглавлит № 828